

De conserverende aanslag: opnieuw in strijd met het EU-recht of het verdragenrecht?

*Een onderzoek naar de strijdigheid tussen de wetwijzigingen ten gevolge van het Belastingplan 2016 rondom
de conserverende aanslag en het EU-recht of verdragenrecht*

Naam: Patrick Brus
Studentnummer: 414715
Rotterdam, Juli 2018

Bachelor Fiscale Economie
Erasmus Universiteit Rotterdam
Erasmus School of Economics

Scriptiebegeleider: mr. T.C. Hoogwout
Tweede beoordelaar: dr. Y.M. Tigelaar-Klootwijk

Lijst met afkortingen

Ab	Aanmerkelijk belang
A-G	Advocaat-Generaal
Art.	Artikel
AWR	Algemene wet inzake rijksbelastingen
BRK	Belastingregeling voor het Koninkrijk
B.V.	Besloten Vennootschap
DB	Dividendbelasting
EG	Europese Gemeenschap
EU	Europese Unie
GW	Grondwet
HR	Hoge Raad
HvJ	Hof van Justitie
IB	Inkomstenbelasting
IW	Invorderingswet
Jo.	Juncto
LB	Loonbelasting
Nr.	Nummer
NSV	Nederlands Standaardverdrag
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
O.g.v.	Op grond van
P.	Pagina
T/m	Tot en met
VwEU	Verdrag werking Europese Unie

Inhoud

1. Inleiding.....	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Probleemstelling	4
1.3 Opbouw.....	4
1.4 Afbakening	4
2. Fiscale gevolgen van schenking, overdracht krachtens erfrecht en emigratie bij aanmerkelijkbelanghouders	5
2.1 Inleiding.....	5
2.2 Aanmerkelijkbelanghouder.....	5
2.3 Emigratie	6
2.4 Schenking	7
2.5 Overgang krachtens erfrecht	8
3. Conserverende aanslag.....	10
3.1 Inleiding.....	10
3.2 De conserverende aanslag in het algemeen.....	10
3.3 Hughes de Lasteyrie de Saillant	10
3.4 Zaak N.....	12
3.5 Recente ontwikkelingen.....	13
4. Toetsing strijdigheid EU-recht.....	16
4.1 Inleiding.....	16
4.2 Is het VwEU van toepassing?	16
4.3 Is sprake van belemmering/discriminatie?.....	17
4.4 Ligt een geldige rechtvaardiging ten grondslag aan de belemmering of discriminatie?	19
4.5 Tussenconclusie	19
5. Toetsing strijdigheid verdragenrecht.....	20
5.1 Inleiding.....	20
5.2 Belastingverdragen in het algemeen	20
5.3 Verdrag van Wenen inzake verdragenrecht	21
5.4 Pensioenemigratiearresten.....	21

5.5 Aanmerkelijkbelangarresten.....	22
5.6 Toetsing strijdigheid huidige wetgeving	22
5.7 Tussenconclusie	24
6. Alternatieve maatregelen	25
6.1 Inleiding.....	25
6.2 Doel wetgever	25
6.3 Betalingskorting	25
6.4 Geen onbeperkte termijn	26
6.5 Inning bij dividenduitkeringen	26
6.6 Andere opties binnen de IW	27
7. Conclusie	28
8. Literatuurlijst.....	30
8.1 Artikelen en boeken.....	30
8.2 Europese jurisprudentie.....	30
8.3 Nationale jurisprudentie	30
8.4 Parlementaire stukken.....	30
8.5 Bijlagen.....	31

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het totale vermogen in Nederland bestaat voor 18% uit aandelen. In de wet inkomstenbelasting 2001 wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende soorten aandelen. In hoofdstuk 4 (box 2) van die wet is de behandeling van ab-aandelen geregeld. Hiervan is sprake wanneer is voldaan aan de voorwaarden van art. 4.6 t/m art. 4.11 van dat hoofdstuk. Dit zijn 7,7% van de totale aandelen in Nederland. Indien niet aan de hiervoor genoemde voorwaarden is voldaan, vallen aandelen in het bezit van een natuurlijke persoon onder de wetgeving van hoofdstuk 5 (box 3) van de wet inkomstenbelasting. Dit zijn de overige 92,3% van de totale aandelen.¹

Het verschil tussen de fiscale behandeling van aandelen volgens hoofdstuk 4 en volgens hoofdstuk 5 is groot. In box 3 wordt namelijk een forfaitair rendement in aanmerking genomen met als grondslag de waarde economisch verkeer van de aandelen.² In box 2 worden juist de daadwerkelijke reguliere voordelen in aanmerking genomen. In tegenstelling tot box 3 aandelen worden van box 2 aandelen ook behaalde vervreemdingsvoordelen in aanmerking genomen.³

Situaties zijn te bedenken waarbij een overdracht van aandelen⁴ plaatsvindt wat niet kwalificeert als gewone vervreemding, zoals een overgang krachtens erfrecht. Wanneer deze overdracht box 2 aandelen betreft, is geen sprake van een vervreemding o.g.v. art. 4.12 onderdeel b wet IB. Om onduidelijkheid in dergelijke situaties te voorkomen, heeft de wetgever wetsficties opgenomen. Deze wetsficties hebben enerzijds het doel om situaties te vermijden waarin het voordeel bij dit soort overdrachten als regulier voordeel worden aangeduid. Het belang van de wetsficties is dat de belastingplichtige de verkrijgingsprijs in aanmerking kan nemen. Dit maakt het ab-systeem sluitend. Ook zorgen de wetsficties ervoor dat mogelijke claims niet verloren gaan voor de Belastingdienst.⁵

De wetsficties zijn opgenomen in art. 4.16 wet IB. Zoals hiervoor beschreven wordt in box 3 geen vervreemdingsvoordeel in aanmerking genomen, waardoor bij box 3 aandelen voor dit soort situaties dergelijke niet ficties zijn opgenomen. Het forfaitaire rendement in box 3 is immers op het economische rendement gebaseerd; waardeinstijgingen zitten al in het forfaitaire rendement inbegrepen.⁶

Eén van die fictieve vervreemdingen is de emigratie van een ab-houder. Emigratie is namelijk een fictieve vervreemding o.g.v. art. 4.16 lid 1h wet IB. Hierbij wordt een vervreemdingsvoordeel behaald, als op dat moment de waarde in het

¹ Tabel 1.

² Art. 5.2 en 5.3 lid 2 onderdeel f wet IB.

³ Art. 4.12 wet IB.

⁴ Hetzelfde geldt voor winstbewijzen o.g.v. art 4.6 wet IB. Wanneer over aandelen wordt gesproken worden hiermee ook andere ab-vermogensbestandsdelen mee bedoeld.

⁵ Fiscale Encyclopedie De Vakstudie Wet Inkomstenbelasting, artikel 4.16, aantekening 1.4.

⁶ Kamerstukken II 1998/99, 26727, nr. 3, p. 36.

economische verkeer anders is dan de verkrijgingsprijs van de ab-houder.⁷ Dit vervreemdingsvoordeel kan zowel positief als negatief zijn. Hierbij is het genietingstijdstip het tijdstip dat onmiddellijk voorafgaat aan het ophouden van de binnenlandse belastingplicht.⁸ De ab-houder emigreert echter slechts, geen geld wordt gerealiseerd bij de emigratie. Wanneer het vervreemdingsvoordeel negatief is vormt dit geen probleem. De ab-houder kan dan door art 4.24 lid 5 wet IB tussentijds het verlies nemen en dit verlies verrekenen op de wijze van art 4.49 wet IB. Indien het vervreemdingsvoordeel echter positief is, zou de ab-houder zonder aanvullende wetgeving wel belasting verschuldigd zijn. Dit kan een liquiditeitsprobleem veroorzaken. De verschuldigde belasting hoeft daarom niet meteen betaald te worden, doordat op verzoek een conserverende aanslag o.g.v. art. 2.8 lid 2 wet IB kan worden opgelegd. Hierover vindt een uitstel van betaling plaats o.g.v. art. 25 lid 8 IW.

Wanneer een ab-houder zijn aandelen schenkt aan een in het buitenland woonachtige persoon is de fiscale behandeling soortgelijk als wanneer hij emigreert. In deze situatie kan op gezamenlijk verzoek van de schenker en de verkrijger een conserverende aanslag over een positief vervreemdingsvoordeel worden aangevraagd. Hierbij is het te conserveren inkomen het deel dat uitgaat boven het vervreemdingsvoordeel dat door art. 4.17c wet IB in aanmerking zou zijn genomen voor zover de natuurlijk persoon in Nederland zou hebben gewoond.⁹ Ook indien een ab-houder overlijdt en de verkrijger van de aandelen krachtens erfrecht in het buitenland woonachtig is komt dezelfde systematiek terug. Hier kan op verzoek van de gezamenlijke belanghebbenden ook een conserverende aanslag worden aangevraagd. Het te conserveren inkomen is dan het deel dat uitgaat boven het vervreemdingsvoordeel dat door art. 4.17a wet IB in aanmerking zou zijn genomen als de natuurlijk persoon in Nederland zou hebben gewoond op het moment van de overgang.

Voor 15 september 2015 werd die conserverende aanslag na een termijn van 10 jaar kwijtgescholden. Deze termijn was destijds door de wetgever wegens praktische redenen gekozen; een termijn van onbepaalde tijd was uitvoeringstechnisch onpraktisch.¹⁰ In de praktijk bleek echter dat de ab-houder vaak voor ten minste 10 jaar in het buitenland woonachtig bleef.¹¹ In combinatie met een door Nederland gesloten verdrag zonder ab-voorbehoud ten aanzien van dividenden, zoals in het verdrag met België, kon de belastingplichtige zorgen voor een voorkoming van het innen van de conserverende aanslag. Dit kwam omdat de conserverende aanslag pas werd geïnd bij een winstuitkering van meer dan 90% van de totale winstreserves. De ab-houder kon dus vlak na emigratie tot 89% van de winstreserves door het verdrag fiscaal voordelig uitkeren waarbij de conserverende aanslag in stand bleef. De overige winstreserves konden zonder consequenties na de termijn van 10 jaar. De Nederlandse fiscus liep op die manier

⁷ Art. 4.19 lid 1 wet IB.

⁸ Art. 4.46 lid 2 wet IB.

⁹ Art. 2.8 lid 7.

¹⁰ Kamerstukken II 2012/13, 33262, nr. 5, p. 3.

¹¹ Kamerstukken II 2015/16, 34302, nr. 3, p. 21.

zijn claim vaak mis. Het kabinet achtte het tegengaan van belastingontwijking daar waar mogelijk in het belang van de maatschappij, in lijn met de motie van de leden Groot en Bashir.¹² De oude wetgeving voldeed hier niet aan.

Om die reden trof de wetgever in het Belastingplan 2016 maatregelen tegen deze manier van belastingontwijking. De conserverende aanslagen opgelegd ten gevolge van de eerdergenoemde fictieve vervreemdingen na 15 september 2015 blijven vanaf die datum voor onbepaalde tijd staan. Tevens moet voortaan bij elke winstuitkering naar rato een deel van de conserverende aanslag worden betaald. Tot slot is een vestigingsplaatsfictie opgenomen waardoor een B.V. emigreren gevolgd door betaling van de afkoopsom, waarna hij weer remigreert. Op die manier zou hij zijn ab-claim kunnen voldoen door betaling van de voordeligere afkoopsom. die minimaal 5 jaar in Nederland gevestigd is geweest en waarvan de vestigingsplaats vervolgens wordt verplaatst nog steeds geacht wordt in Nederland te zijn gevestigd als de aan de ab-houder opgelegde conserverende aanslag nog niet (volledig) is voldaan.

Nederland heeft met een aantal landen belastingverdragen waarbij een ab-voorbehoud is afgesproken van 10 jaar of minder. Zoals voorheen beschreven past Nederland nu voor onbepaalde tijd een ab-voorbehoud over vermogenswinsten toe. Het lijkt erop alsof Nederland in bepaalde gevallen nu meer heffingsrecht heeft dan afgesproken is in de verdragen.¹³ In HR 15 april 2011¹⁴ is een soortgelijke situatie aan bod geweest. Hier was het de vraag of Nederland bij het opleggen van een conserverende aanslag ingevolge art. 3.83 lid 1 wet IB in strijd handelde met de goede verdragstrouw ex artikel 26 Verdrag van Wenen. Dit vraagstuk kan ook opspelen bij de conserverende aanslag ingevolge een fictieve vervreemding zoals hiervoor beschreven.

Financiën beargumenteert in het Belastingplan 2016 dat geen verschuiving van heffingsrecht plaatsvindt en verwijst hiervoor naar een uitspraak van de HR op 20 februari 2009.¹⁵ Bij dit arrest betrof het een conserverende aanslag ingevolge emigratie van een ab-houder van Nederland naar België. O.g.v. artikel 13 lid 5 van het oude belastingverdrag tussen beide landen was destijds een heffingsrecht van 5 jaar opgenomen over vermogenswinsten op ab-aandelen. Nederland had zoals hiervoor beschreven een heffingsrecht van 10 jaar over deze vermogenswinsten in zijn nationale wetgeving opgenomen. In dat arrest concludeerde de Hoge Raad dat het verschil in termijnen niet in strijd was met de goede verdragstrouw ex art. 26 Verdrag van Wenen. Onzeker is of dit na de wetswijzigingen nog steeds zo is.

In de zaak Hughes de Lasteyrie de Saillant¹⁶ heeft het HvJ van EU uitspraak gedaan over de strijdigheid tussen de toenmalige Franse wetgeving rondom een conserverende aanslag bij emigratie van een ab-houder en het EU-recht. Hier

¹² Kamerstukken II 2014/15, 34 002, nr. 62, p. 1.

¹³ Muller 2016.

¹⁴ HR 15 april 2011, nr. 10/00990, BNB 2011/160.

¹⁵ HR 20 februari 2009, nr. 42701, BNB 2009/260.

¹⁶ HvJ EU 11 maart 2004, zaak C-9/02 (Hughes Laysterie du Saillant), NTFR 2004/397.

concludeerde het HvJ van EU dat de voorwaarden die de Franse wetgever stelde aan die conserverende aanslag een zodanige belemmering vormde dat deze in strijd was met de vestigingsvrijheid ex art. 49 VwEU. Ook dit vraagstuk kan opspelen bij de wetwijzigingen rondom de conserverende aanslag van het Belastingplan 2016.

Indien sprake is van strijdigheid tussen de huidige conserverende aanslag opgelegd ingevolge de 3 hiervoor beschreven fictieve vervreemdingen en het EU-recht en/of het verdrag van Wenen, zal de Nederlandse wetgever de wetten zodanig moeten aanpassen zodat dit niet meer het geval is. Wanneer de wetgever de wetwijzigingen simpelweg zou terugdraaien, loopt de fiscus zoals voorheen zijn claim weer vaak mis. Het is daarom belangrijk om te kijken naar alternatieve maatregelen om toch de belastingontwijking op dat gebied tegen te kunnen gaan.

1.2 Probleemstelling

In de scriptie zal onderzocht worden of de door Nederland getroffen maatregelen in het Belastingplan 2016 in strijd zijn met de door Nederland gesloten belastingverdragen. Ook zal gekeken worden of deze maatregelen op een andere manier getroffen hadden kunnen worden. De onderzoeksvraag luidt:

'Is sprake van strijdigheid tussen de per 15 september 2015 ingevoerde wetwijzigingen rondom de conserverende aanslag en het EU-recht of het verdragenrecht?'

1.3 Opbouw

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden zullen eerst de fiscale gevolgen van de emigratie van de ab-houder, van de schenking van ab-aandelen aan een in het buitenland woonachtige natuurlijk persoon en van de verkrijging krachtens erfrecht van ab-aandelen aan een in het buitenland woonachtige natuurlijke persoon beschreven worden. Vervolgens zal de conserverende aanslag en de wetwijzigingen rondom de conserverende aanslag ten gevolge van Belastingplan 2016 beschreven worden. Daarna zal getoetst worden of die wetwijzigingen in strijd zijn met het EU-recht. Ook zal beschreven worden of dezelfde wetwijzigingen in strijd zijn met de goede verdragstrouw van het verdrag van Wenen. Tot slot zullen de alternatieven voor de wetgever worden onderzocht waarmee hij hetzelfde doel had kunnen behalen.

1.4 Afbakening

In de scriptie zal slechts het aanmerkelijk belang o.g.v. art. 4.6 t/m art. 4.11 wet IB besproken worden. Ook zal het onderzoek zich beperken tot de situatie waarin vererving, schenking en emigratie binnen EU-lidstaten plaatsvindt. Bij schenking en vererving zal de nadruk vooral liggen op de inkomstenbelasting aspecten en minder op de successiewet aspecten, omdat de conserverende aanslag die ter sprake komt in het onderzoek is opgelegd ten gevolge van de inkomstenbelasting. De situatie waarin Nederland geen verdrag heeft gesloten met een land zal buiten beschouwing worden gelaten.

2. Fiscale gevolgen van schenking, overdracht krachtens erfrecht en emigratie bij aanmerkelijkbelanghouders

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zullen de fiscale gevolgen van de emigratie van een ab-houder, van de schenking van ab-aandelen aan een in het buitenland woonachtige natuurlijke persoon en van de vererving van ab-aandelen door een in het buitenland woonachtige verkrijger voor 15 september 2015 worden uitgewerkt. Eerst zal worden gekeken wanneer sprake is van een ab-houder. Tot slot worden de hiervoor genoemde overdrachten van ab-aandelen beschreven.

2.2 Aanmerkelijkbelanghouder

De wetgeving rondom het ab staat in hoofdstuk 4 van de wet op de inkomstenbelasting 2001. Het begrip ab is terug te vinden in art. 4.6 wet IB. Hierin staat dat de belastingplichtige een ab heeft indien hij, al dan niet tezamen met zijn partner, direct of indirect:

- voor ten minste 5% van het geplaatste kapitaal aandeelhouder is in een vennootschap waarvan het kapitaal geheel of ten dele in aandelen is verdeeld;
- rechten heeft om direct of indirect aandelen te verwerven tot ten minste 5% van het geplaatste kapitaal;
- winstbewijzen heeft die betrekking hebben op ten minste 5% van de jaarwinst van een vennootschap dan wel op ten minste 5% van wat bij liquidatie wordt uitgekeerd;
- gerechtigd is tot ten minste 5% van de stemmen uit te brengen in de algemene vergadering van een in art. 4.5a bedoelde rechtspersoon.

Hieruit volgt dat allereerst sprake moet zijn van belastingplicht in de zin van art. 2.1 wet IB. Dit is onder andere het geval wanneer een natuurlijk persoon in Nederland woont. De woonplaats van een natuurlijk persoon moet naar de omstandigheden worden beoordeeld.¹⁷ In Hof Den Haag 25 juni 2014 zijn die omstandigheden uitgewerkt. Gekeken moet worden waar het middelpunt van het leven van de natuurlijk persoon plaatsvindt. Veel factoren hebben invloed hierop, waaronder waar de natuurlijke persoon onroerende zaken bezit, waar zijn familie leeft, waar hij werkt, maar ook factoren zoals waar hij boodschappen doet en waar hij abonnementen heeft op kranten.¹⁸

Indien geconstateerd is dat sprake is van een belastingplicht en die belastingplichtige in het bezit is van vermogensbestanddelen zoals in art. 4.6 wet IB beschreven, vallen die vermogensbestanddelen in box II voor de inkomstenbelasting. Wanneer dit niet zo is, kan nog sprake zijn van een

¹⁷ Art. 4 wet AWR.

¹⁸ Hof Den Haag 25-06-2014, ECLI:NL:GHDHA:2014:2182.

aanmerkelijk belang o.g.v. art. 4.7 t/m art. 4.11 wet IB. Op het moment dat vermogensbestandsdelen binnen het ab-regime vallen moet een verkrijgingsprijs worden vastgesteld.¹⁹ Dit is relevant voor een eventuele toekomstige berekening volgens art. 4.19 wet IB van een vervreemdingsvoordeel.

2.3 Emigratie

In art. 4.12 onderdeel b wet IB worden voordelen behaald bij vervreemding van een aanmerkelijk belang in de heffing betrokken. In de wet IB staat echter geen omschrijving van het begrip 'vervreemding'. Uit de wetsgeschiedenis kan vorm worden gegeven aan dit begrip, waaruit E.J.W. Heithuis²⁰ heeft geconcludeerd dat het begrip kan worden gedefinieerd als: 'een rechtshandeling waarbij de eigenaar van aandelen of winstbewijzen van een vennootschap, waarin hij een aanmerkelijk belang heeft, de in aandelen (of winstbewijzen) besloten liggende rechten geheel of gedeeltelijk uit zijn vermogen in dat van een ander doet overgaan'.

Op het moment dat een ab-houder emigreert gaan geen aandelen over van zijn vermogen in dat van een ander. Er vindt dus geen vervreemding plaats o.g.v. art. 4.12 onderdeel b wet IB. De emigratie veroorzaakt echter wel een fictieve vervreemding o.g.v. art. 4.16 lid 1 onderdeel h wet IB. Hierin staat: 'Onder vervreemding van aandelen of winstbewijzen wordt mede verstaan het anders door overlijden ophouden binnenlands belastingplichtig te zijn'. Wanneer een wijziging optreedt in een van de in de vorige paragraaf besproken factoren, kan de binnenlandse belastingplicht dus overgaan in een buitenlandse belastingplicht.

Belasting wordt geheven over het vervreemdingsvoordeel op het moment direct voorafgaande aan de emigratie, waarbij het vervreemdingsvoordeel de overdrachtprijs minus de verkrijgingsprijs is.²¹ Dit kan zowel een positief als negatief voordeel zijn. Wanneer het voordeel negatief is kan dan door art. 4.24 lid 5 wet IB tussentijds verlies worden genomen. Dit verlies kan verrekend worden op de wijze van art. 4.49 wet IB, namelijk 1 jaar achteruit en 9 jaar vooruit. De overdrachtprijs moet bepaald worden aan de hand van art. 4.22 wet IB, omdat bij emigratie geen tegenprestatie wordt ontvangen. De overdrachtprijs moet dus op de waarde economisch verkeer worden gesteld.

Als de vennootschap waarop het ab-pakket van de voorheen binnenlandse belastingplichtige betrekking heeft in Nederland gevestigd is, ontstaat een buitenlandse belastingplicht omdat sprake is van een Nederlands inkomen o.g.v. art. 7.5 wet IB. Op het moment van het ontstaan van de buitenlandse belastingplicht moet een nieuwe verkrijgingsprijs worden vastgesteld o.g.v. art. 7.6 wet IB, omdat een fictieve vervreemding heeft plaatsgevonden. De verkrijgingsprijs wordt gesteld op de waarde economisch verkeer ten tijde van de fictieve vervreemding.

¹⁹ Art. 4.21 wet IB.

²⁰ Heithuis 1998, p. 3.

²¹ Art. 4.19 en 4.46 lid 2 wet IB.

2.4 Schenking

Wanneer de ab-houder zijn aandelen schenkt gaat een aanmerkelijk belang over van zijn vermogen in dat van een ander. In tegenstelling tot bij de emigratie vindt in beginsel dus wel een vervreemding²² plaats o.g.v. art. 4.12 lid 2 wet IB. Een schenking is een overdracht waarbij een tegenprestatie ontbreekt. Als overdrachtprijs wordt als tegenprestatie, door het ontbreken ervan, de waarde economisch verkeer ten tijde van de overdracht aangemerkt o.g.v. art. 4.22 lid 1 wet IB.

Vanaf 1 januari 2010 is een schenkingsfaciliteit opgenomen binnen het ab-regime.²³ Deze faciliteit staat in art 4.17c wet IB. De belastingplichtige kan met deze faciliteit onder voorwaarde op verzoek van gezamenlijke belanghebbenden een deel van de overdrachtprijs niet als vervreemding laten aanmerken.

De eerste voorwaarde voor deze faciliteit staat in lid 1 onderdeel a van art. 4.17c wet IB. Hierin staat dat de vennootschap waarop de ab-aandelen betrekking hebben een onderneming moet drijven in de zin van art. 3.2 wet IB, of sprake moet zijn van medegerechtigdheid als bedoeld in art. 3.3 lid 1 onderdeel a wet IB. Of een onderneming wordt gedreven wordt getoetst op grond van het gebruikelijke ondernemingsbegrip van de wet IB 2001²⁴, namelijk: 'Een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid waarmee beoogd wordt door deelneming aan het maatschappelijke productieproces winst te behalen'.²⁵ Vervolgens moet worden bepaald welk deel van het vermogen gebruikt wordt om die onderneming te drijven en dus gefaciliteerd kan worden vervreemd binnen dit artikel (ondernemingsvermogen) en welk deel niet (beleggingsvermogen). Daarna kan o.g.v. art. 4.17c lid 3 jo. Art 4.17a lid 6 wet IB het beleggingsvermogen voor ten hoogste 5% van het ondernemingsvermogen voor dit artikel kwalificeren als ondernemingsvermogen. Het grotere deel van het beleggingsvermogen kan dus niet onder de faciliteit van dit artikel vallen.

Ten tweede mag om van de faciliteit gebruik te maken o.g.v. art. 4.17c lid 1 onderdeel b wet IB geen sprake zijn van een ab-pakket op grond van art. 4.10 wet IB. Van belang is dus dat de ab-houder zelfstandig moet voldoen aan de eisen van art. 4.6; niet samen met zijn partner of een bloed- of aanverwant in de rechte lijn.

Ten derde moet de verkrijger binnenlands belastingplichtig zijn en moet hij gedurende de 36 maanden die onmiddellijk voorafgaan aan het tijdstip van de vervreemding in dienstbetrekking zijn geweest van de vennootschap waarop de ab-aandelen betrekking hebben.²⁶ In het besluit van het Ministerie van Financiën van 9 maart 2018²⁷ zijn enkele situaties goedgekeurd met betrekking tot die dienstverband. Voor toepassing van de faciliteit wordt conform dat besluit bij het

²² Voor het begrip 'vervreemding': zie hoofdstuk 2 paragraaf 3.

²³ Kamerstukken II 2009/10, 32129 nr. 3, p. 1.

²⁴ Kamerstukken II 2009/10, 32129 nr. 3, p. 43.

²⁵ Kamerstukken II 1998/99, 26727 nr. 3, p. 93.

²⁶ Art. 4.17c lid 1 onderdeel c en onderdeel d wet IB.

²⁷ Besluit van 9 maart 2018, nr. 2018-27139.

begrip dienstbetrekking aangesloten van de loonbelasting, in het bijzonder de fictieve dienstbetrekkingen van art. 3 en 4 wet LB. Ook kan betrokkenheid bij de vennootschap waarop het aanmerkelijk belang betrekking heeft door middel van een personenvennootschap of houdstermaatschappij kwalificeren voor de 36-maandeneis.

Wanneer de verkrijging in het buitenland woonachtig is, kan geen sprake zijn van een binnenlandse belastingplicht o.g.v. art. 2.1 wet IB. Hierdoor kan geen gebruik worden gemaakt van art. 4.17c. Bij een schenking van een aanmerkelijk belang aan een buitenlandse natuurlijke persoon, zal over het vervreemdingsvoordeel conform art. 4.19 lid 1 wet IB en art. 4.22 Wet IB afgerekend moeten worden. Door het ontbreken van een tegenprestatie kan de te betalen belasting voor een liquiditeitsprobleem zorgen. Om die reden hebben de belanghebbenden het recht om gezamenlijk een verzoek in te dienen voor een conserverende aanslag.²⁸

Ondanks het niet kunnen toepassen van de faciliteit in art. 4.17c wet IB bij verkrijging door een buitenlands belastingplichtige, is het ook in deze situatie van belang dat een onderscheid wordt gemaakt tussen het ondernemingsvermogen en het beleggingsvermogen. Dit komt omdat het te conserveren inkomen conform art. 2.8 lid 7 wet IB wordt gesteld op het deel dat uitgaat boven het vervreemdingsvoordeel dat ingevolge art. 4.17c wet IB in aanmerking zou zijn genomen wanneer de natuurlijke persoon in Nederland woonachtig zou zijn geweest ten tijde van de overdracht. De verdere uitwerking van de conserverende aanslag is uitgewerkt in hoofdstuk 3.

Omdat de buitenlandse verkrijger een Nederlands inkomen heeft na de overdracht o.g.v. art. 7.5 wet IB, bestaat voor de verkrijger de buitenlandse belastingplicht o.g.v. art. 2.1 wet IB. Hierdoor moet een verkrijgingsprijs worden vastgesteld conform art. 7.6 wet IB. Zoals hiervoor beschreven is niet voor het totale vervreemdingsvoordeel een conserverende aanslag opgelegd. Ook de verkrijgingsprijs is daarom afhankelijk van de verhouding tussen het beleggings- en ondernemingsvermogen, zodat geen economische dubbele belastingheffing plaatsvindt.

2.5 Overgang krachtens erfrecht

De overgang krachtens erfrecht is in beginsel net als de emigratie geen vervreemding binnen het ab-regime. Het is namelijk geen vervreemding van een aanmerkelijk belang o.g.v. art. 4.12 wet IB. In art. 4.16 lid 1 onderdeel e wet IB is echter wel een speciale bepaling voor opgenomen, waardoor een overgang krachtens erfrecht onder zowel algemene als bijzondere titel een fictieve vervreemding is. Ook bij deze overdracht ontbreekt een tegenprestatie, waardoor art. 4.22 lid 1 wet IB van toepassing is. De tegenprestatie wordt o.g.v. dat artikel gesteld op de waarde economisch verkeer ten tijde van de overdracht.

In art. 4.17a wet IB is ook voor deze wijze van overgang van een aanmerkelijk belang een soortgelijke faciliteit opgenomen als bij de schenking van een

²⁸ Art 2.8 lid 7 wet IB.

aanmerkelijk belang. Deze faciliteit bestond wel voor 1 januari 2010. Per 1 januari 2010 zijn echter wel ingrijpende veranderingen geweest binnen de faciliteit.²⁹ Waar voorheen geen onderscheid werd gemaakt tussen verschillende typen vermogen, wordt nu overeenkomstig art. 4.17c wet IB onderscheid gemaakt tussen het ondernemings- en het beleggingsvermogen.

De voorwaarden die gelden voor art. 4.17a wet IB zijn overeenkomstig de voorwaarden van art. 4.17c wet IB. Dit maakt dat ook hier geen toepassing van de faciliteit plaatsvindt wanneer de verkrijger in het buitenland woonachtig is. Het vervreemdingsvoordeel zal gesteld worden op de overdrachtprijs minus de verkrijgingsprijs, overeenkomstig art. 4.19 lid 1 en art. 4.22 wet IB. Ook hier kan net zoals bij emigratie en schenking een liquiditeitsprobleem ontstaan, omdat geen geld ontvangen wordt. Om dit op te lossen kunnen de gezamenlijke belanghebbenden een verzoek doen op een conserverende aanslag door art. 2.8 lid 5 wet IB.

Ook hier is ondanks het niet kunnen toepassen van de faciliteit in art. 4.17a wet IB bij verkrijging door een buitenlandse belastingplichtige het verschil tussen het beleggings- en ondernemingsvermogen van belang. Dit komt omdat de conserverende aanslag o.g.v. art. 2.8 lid 5 wet IB op dezelfde manier wordt berekend als de conserverende aanslag o.g.v. art. 2.8 lid 7 wet IB. Het te conserveren inkomen wordt gesteld op het deel dat uitgaat boven het vervreemdingsvoordeel dat ingevolge art. 4.17c wet IB in aanmerking zou zijn genomen wanneer de natuurlijke persoon in Nederland woonachtig zou zijn geweest ten tijde van de overdracht.

Indien de vennootschap waarop het aanmerkelijk belang betrekking heeft in Nederland is gevestigd, ontstaat een buitenlandse belastingplicht bij de in het buitenland woonachtige verkrijger o.g.v. art. 7.5 wet IB jo. art. 2.1 wet IB. De verkrijgingsprijs wordt op dezelfde manier berekend zoals beschreven in paragraaf 4 van dit hoofdstuk.

²⁹ Kamerstukken II 2009/10, 32129 nr. 3, p. 3.

3. Conserverende aanslag

3.1 Inleiding

Allereerst zal de conserverende aanslag in het algemeen worden beschreven. Vervolgens zullen een aantal arresten worden behandeld welke een grote impact hebben gehad op de wetgeving rondom de conserverende aanslag. Tot slot zullen de recente wetwijzigingen van het Belastingplan 2016 worden besproken.

3.2 De conserverende aanslag in het algemeen

De conserverende aanslag is een aanslag die op verzoek kan worden opgelegd ingevolge de belastbare feiten beschreven in art. 2.8 wet IB.³⁰ Dit zijn situaties waarbij een belastingplichtige emigreert en in het bezit is van vermogensbestanddelen waarop een latente belastingclaim rust. Wanneer een normale aanslag opgelegd zou worden kan, zoals in het vorige hoofdstuk beschreven is, een liquiditeitsprobleem ontstaan bij de belastingplichtige. Dit zou een onwenselijke belemmering veroorzaken bij emigratie. Het doel van de conserverende aanslag is om belastingheffing over de in Nederland ontwikkelde waardeaan groei voor de Nederlandse fiscus zo goed mogelijk te behouden.³¹

De manier waarop de conserverende aanslag wordt geïnd is geregeld in de IW 1990. Deze wet is door de jaren heen regelmatig gewijzigd. De eerste versie van de IW 1990 uit een herziening op de IW 1845. Deze voldeed destijds niet meer aan de maatschappelijke ontwikkelingen die met name waren ontstaan na de Tweede Wereldoorlog.³² Ook recent vinden ontwikkelingen plaats rondom de huidige IW. Op Europees niveau wordt regelmatig druk uitgeoefend op de IW, zo heeft Nederland ten gevolge van een arrest van het HvJ van de EU op 29 november 2011 (arrest inzake National Grid Indus)³³ uitstel van betaling moeten opnemen in de IW in de situatie van een exitheffing.³⁴

3.3 Hughes de Lasteyrie de Saillant

Eén van de meest ingrijpende arresten is een arrest van het HvJ van de EU op 11 maart 2004, genaamd Hughes de Lasteyrie de Saillant³⁵, welke in het kort in de inleiding al ter sprake is geweest. Veel landen binnen de EU hadden belang bij dit arrest, omdat de fiscale systematiek rondom de emigrerende ab-houder van de landen vergelijkbaar was. Frankrijk, Denemarken, Nederland, Duitsland en Portugal waren nauw betrokken bij het arrest. Het arrest betrof een Franse burger welke in het bezit was van een aanmerkelijk belang in de zin van de Franse wetgeving. Hij emigreerde op 12 september 1998 naar België. De systematiek van de Franse

³⁰ Art. 25 lid 8 IW.

³¹ Kamerstukken II 2015/16, 34302, nr. 3, p. 21.

³² Kamerstukken II 1987/88, 20588, nr. 3, p. 2.

³³ HvJ EU 29 november 2011, zaak C-371/10, (National Grid Indus), BNB 2012/40.

³⁴ Kamerstukken II 2011/12, 33262, nr. 3, p. 1.

³⁵ HvJ EU 11 maart 2004, zaak C-9/02 (Hughes Laysterie du Saillant), NTFR 2004/397.

wetgeving leek veel op de in hoofdstuk 2 beschreven Nederlandse systematiek rondom emigrerende ab-houders.³⁶ Aan de Franse burger werd ingevolge de emigratieheffing over de in Frankrijk ontstaande vermogenstoename een aanslag opgelegd. Over deze aanslag kon onder voorwaarde uitstel van betaling worden verleend.

Het uitstel betrof een termijn van 5 jaar waarna kwijtschelding zou plaatsvinden. Voorwaarde was dat de Fransman voldoende zekerheid had gesteld, iets waar de Franse hoogste rechter (Conseil d'État) een prejudiciële vraag over had; niet duidelijk was of het vereisen van voldoende zekerheid stellen in strijd was met de vestigingsvrijheid ex art. 49 VwEU.

Het HvJ EG toetste dit aan de zogeheten beslisboom³⁷. De beslisboom bevat systematische vragen die het HvJ EG zich afvraagt om te toetsen of iets in strijd is met het EU-recht. De uitwerking was als volgt:

Heeft de belastingplichtige toegang tot het VwEU?

De belastingplichtige heeft toegang tot het VwEU wanneer hij burger is van een lidstaat van de EU o.g.v. art. 20 VwEU. Ook moet sprake zijn van een grensoverschrijdende activiteit binnen de EU. De casus betreft een Franse burger die emigreert naar België. Beide landen zijn lidstaten van de EU en bij emigratie is overduidelijk sprake van een grensoverschrijdende activiteit. De belastingplichtige had dus toegang tot het VwEU.

Is sprake van discriminatie of een belemmering?

Wanneer sprake is van discriminatie, staat beschreven in art. 18 en art. 19 VwEU. Dit is onder andere het geval wanneer een andere behandeling plaatsvindt op basis van nationaliteit. De Franse wetgeving behandelt niet op basis van nationaliteit of andere gronden; elke ab-houder die emigreert wordt hetzelfde behandeld. Het HvJ EG oordeelde daarom dat geen sprake was van discriminatie.

Een belemmering kan geconstateerd worden wanneer een van de vrijheden van het VwEU belemmerd worden. In de casus was vooral de vraag of de vrijheid van vestiging o.g.v. art. 49 VwEU belemmerd was. Het HvJ EG oordeelde dat dit het geval is wanneer ook maar een geringe belemmering aanwezig is. Volgens het HvJ EG is een belastingschuld die ontstaat over niet-gerealiseerde inkomsten ten opzichte van een belastingschuld die pas ontstaat bij het daadwerkelijk realiseren van die inkomsten een ongunstigere behandeling voor emigranten. Dit kan volgens het HvJ EG een belastingplichtige die graag wilt emigreren toch afschrikken. Vooral het stellen van zekerheid bevestigt dit; het gemis van het genot van het in zekerheid gegeven vermogen vormt een belemmering volgens het HvJ EG.

Is de rechtvaardigingsgrond voor de discriminatie of belemmering geldig?

Als rechtvaardiging voor de belemmering werden meerdere verklaringen gegeven door verschillende landen. Frankrijk beargumenteerde dat de regeling in het leven

³⁶ Art. 167bis Code général des impôts (CGI).

³⁷ Zie bijvoorbeeld HvJ EU 18 september 2003, zaak C-168/01 (Bosal holding), BNB 2003/344.

is geroepen als antimisbruikbepaling. Met de antimisbruikbepaling werd het doel beoogd om de situatie waarin ab-houders emigreren puur om belastingheffing te ontlopen tegen te gaan. Het HvJ EG vond deze rechtvaardiging argument onvoldoende omdat de antimisbruikbepaling ook ab-houders die niet emigreren om belasting te ontwijken belemmerde. Denemarken beargumenteerde dat Frankrijk de uitholling van de belastinggrondslag tegen wilde gaan. Het HvJ EG is echter in elke situatie van mening dat dit geen geldige rechtvaardigingsgrond is, dus ook hier niet. Vervolgens beargumenteerde Duitsland dat de bepaling een eerlijke verdeling van heffingsbevoegdheid waarborgde tussen het land van vertrek en het land van aankomst. De advocaat-generaal (A-G Mischo in het arrest) vond echter dat het arrest niet gaat over verdeling of het tegengaan van het verliezen van latente belastingclaims. Tot slot voerde Nederland een argument aan. Nederland beargumenteerde dat het nodig was om waardeaan groei over een aanmerkelijk belang uiterlijk bij emigratie in de heffing te betrekken omdat de belastingheffing anders niet gerealiseerd kan worden. Het HvJ EG was van mening dat dit geen geldige rechtvaardiging was, omdat de Franse regering had verklaard dat de regeling was ingevoerd om misbruiksituaties te voorkomen en niet om in het algemeen te kunnen heffen.

Omdat sprake was van een onrechtvaardige belemmering kan geconcludeerd worden dat het vereisen van zekerheid stellen om recht op uitstel van betaling te krijgen over de aanslag in strijd is met de vestigingsvrijheid ex art. 49 VwEU. Een definitieve uitspraak of een onvoorwaardelijke en automatische uitstel van betaling over een conserverende aanslag bij emigratie van een ab-houder in strijd is met het EU-recht is in dit arrest echter achterwege gelaten.

Nederland heeft per 11 maart 2004 zijn wetgeving aangepast naar aanleiding van dit arrest. Voor deze wetwijziging was het stellen van zekerheid vereist voor het krijgen van uitstel van betaling. Per deze datum wordt voortaan bij iedere vorm van grensoverschrijding van een aanmerkelijk belang (oftewel alle in hoofdstuk 2 genoemde overdrachten) van Nederland naar een andere EU-lidstaat automatisch en onvoorwaardelijk uitstel van betaling verleend.³⁸

3.4 Zaak N

Een ander belangrijk arrest rondom de conserverende aanslag was een uitspraak van het HvJ EG op 7 september 2006 (Zaak N)³⁹. Dit arrest betrof een situatie waarin een Nederlandse ab-houder emigreerde naar het Verenigd Koninkrijk. Een conserverende aanslag werd opgelegd ingevolge de fictieve vervreemding (zie hoofdstuk 2) die hierbij plaatsvond. Een belangrijk verschil tussen de huidige wetgeving en de wetgeving ten tijde van het arrest is dat ten tijde van het arrest geen rekening werd gehouden met een eventuele waardevermindering van het aanmerkelijk belang tijdens de uitsteltermijn van de conserverende aanslag.

Omdat geen rekening werd gehouden met eventuele waardevermindering van het aanmerkelijk belang tijdens de uitsteltermijn, ontstond een verschil in behandeling

³⁸ Kamerstukken II 2003/04, 29758, nr. 3, p. 11.

³⁹ HvJ EG 7 september 2006, zaak C-470/04 (Zaak N), ECLI:EU:C:2006:525.

tussen een ab-houder die woonachtig bleef in Nederland en een emigrerende ab-houder. Bij de ab-houder die woonachtig bleef in Nederland leidde een waardevermindering van zijn aanmerkelijk belang immers tot een lager vervreemdingsvoordeel. Aan de hand van dezelfde beslisboom als in paragraaf 3 van dit hoofdstuk concludeerde het HvJ EG in dit arrest dat dit verschil in behandeling een ongerechtvaardigde belemmering vormde. Ook werd nu expliciet opnieuw geconstateerd dat het vereisen van zekerheid stellen een ongerechtvaardigde belemmering vormt.

3.5 Recente ontwikkelingen

Zoals in de inleiding al is beschreven, hebben ook relatief recent ontwikkelingen plaatsgevonden rondom de conserverende aanslag. In het Belastingplan 2016 zijn namelijk met terugwerkende kracht per 15 september 2015 wetswijzigingen opgenomen.⁴⁰ Het doel van deze wetswijzigingen was om het fiscale vluchten, zoals in de inleiding omschreven, tegen te gaan. De conserverende aanslag opgelegd ingevolge de belastbare feiten uit hoofdstuk 2 wordt geïnd conform art. 25 lid 8 IW. De wetswijzigingen zijn daardoor overeenkomstig van toepassing op die conserverende aanslag. Hieronder zullen de wetswijzigingen apart worden besproken.

De termijn

In de oude situatie was de termijn van het uitstel van betaling op de conserverende aanslag 10 jaar o.g.v. art. 25 lid 8 (oud)⁴¹ IW. Dit uitstel was renteloos o.g.v. art. 2 uitv. reg. (oud) IW. Wanneer deze termijn verstreken was, kon kwijschelding op schriftelijk verzoek van de belastingplichtige plaatsvinden o.g.v. art. 26 lid 2 (oud) IW. Wanneer de ab-houder voor langer dan 10 jaar in het buitenland woonachtig bleef verloor de fiscus zijn claim. Om dit tegen te gaan is de termijn van het uitstel van betaling op conserverende aanslagen ingevolge een grensoverschrijdende overdracht van een aanmerkelijk belang onbepaald geworden. Hierdoor is het niet langer mogelijk om na een bepaalde periode een verzoek tot kwijschelding in te dienen. De claim blijft hierdoor intact.

Intrekking van uitstel bij winstuitdelingen

Voorheen werd het uitstel ingetrokken wanneer nagenoeg alle (>90%) opgepotte winstreserves werden uitgekeerd van de vennootschap waarop de het aanmerkelijk belang betrekking heeft. Het was voor de ab-houder dus mogelijk om 89% van de winstreserves uit te keren zonder gevolgen voor de conserverende aanslag. Veelal werd dit gedaan wanneer de ab-houder na de overdracht woonachtig was in een land waarmee Nederland in zijn bilaterale belastingverdrag met dat land geen ab-voorbehoud had, zoals België. Hierdoor kon de ab-houder veelal tegen een gunstig tarief de dividenduitkeringen doen tot 89%. Op die manier raakte de fiscus zijn claim voor een aanzienlijk deel kwijt. Om dit tegen te gaan is nu in art. 25 lid 8 IW opgenomen dat intrekking van uitstel naar rato van de winstverdeling plaatsvindt. Dit zorgt ervoor dat elke winstuitdeling leidt tot inning van een deel van de

⁴⁰ Kamerstukken II 2015/16, 34302, nr. 3, p. 22.

⁴¹ Met (oud) wordt de IW 1990 voor 15 september 2015 bedoeld.

conserverende aanslag. Dit maakt het voor de ab-houder onmogelijk om de claim te ontlopen door de hiervoor omschreven manier.

Vestigingsplaatsfictie

Ook is een vestigingsplaatsfictie opgenomen in art. 7.5 lid 6 wet IB. De BV die ten minste 5 jaar in Nederland gevestigd is geweest en vervolgens naar het buitenland wordt verplaatst, wordt geacht nog steeds in Nederland te zijn gevestigd zolang de aan de DGA opgelegde conserverende aanslag niet volledig is voldaan. Voorheen was dit slechts het geval voor een periode van 10 jaar na verplaatsing naar het buitenland. Deze vestigingsplaatsfictie zorgt ervoor dat de ab-houders niet simpelweg de hierboven beschreven maatregel omtrent de winstuitdelingen kan ontlopen door zijn feitelijke leiding na 10 jaar naar het buitenland te verplaatsen.

Nederland kan namelijk heffen over een grensoverschrijdende dividenduitdeling vanuit een Nederlandse vennootschap wanneer in het belastingverdrag met het desbetreffende land een aanmerkelijkbelangvoorbehoud (art. 10 OESO) over dividenden is opgenomen. Toepassing van art. 10 OESO door Nederland vereist dat de vestigingsplaats van de vennootschap in Nederland is. Indien dit niet het geval is, kan Nederland dus niet o.g.v. art. 10 OESO inkomsten- en dividendbelasting heffen over dividenden. Hetzelfde geldt voor het belasten van vermogenswinsten o.g.v. art 13 lid 5 NSV.

Zonder de nieuwe vestigingsplaatsfictie in art. 7.5 lid 6 wet IB werd de vestigingsplaats in de Nederlandse nationale wetgeving, die o.g.v. art. 4 OESO in beginsel leidend is voor de bepaling van de vestigingsplaats voor toepassing van het verdrag, bepaald o.g.v. art. 4 AWR. Dit wordt conform de uitspraak van de HR op 3 februari 2012⁴² bepaald aan de hand van waar de feitelijke leiding zich bevindt. Het verplaatsen van de feitelijke leiding zorgde voorheen er dus voor dat de vestigingsplaats niet meer in Nederland zou zijn. Dit leidde ertoe dat toepassing van art. 10 OESO door Nederland niet meer mogelijk was. Hierdoor kon Nederland geen inkomstenbelasting heffen.

Ook binnen de dividendbelasting kent Nederland een vestigingsplaatsfictie, namelijk art. 1 lid 3 wet DB. Deze fictie acht elke naar Nederlands recht opgerichte vennootschap in Nederland gevestigd te zijn. Dit garandeert Nederland echter in veel situaties waarin de werkelijke leiding verplaatst is geen heffingsrecht. In het drielandenpuntarrest⁴³ deed zich namelijk een situatie voor waarin de feitelijke leiding van een vennootschap verplaatst was van Nederland naar de Nederlandse Antillen. De aandeelhouder was woonachtig in België. Vervolgens werd een dividenduitkering gedaan vanuit de vennootschap, waarbij de vraag ontstond of Nederland o.g.v. de vestigingsplaatsfictie kon heffen over de dividenduitkering. De HR oordeelde dat voor Nederland om te kunnen heffen over de dividenduitkering de vennootschap moest kwalificeren als inwoner voor Nederland. Dit zou het geval zijn wanneer de vennootschap volledig was onderworpen aan belastingheffing in Nederland. Doordat de feitelijke leiding in de Nederlandse Antillen was, was dit niet

⁴² HR 3 februari 2012, nr. 10/05383, BNB 2012/126.

⁴³ HR 28 februari 2001, nr. 35557, BNB 2001/295.

het geval. De vennootschap was slechts belastingplichtig voor het deel van zijn inkomen dat o.g.v. de BRK aan Nederland werd toegewezen. Nederland kon ondanks de vestigingsplaatsfictie dus niet heffen over de dividenduitkeringen. Dit arrest ziet echter alleen op verdragssituaties.

Hetzelfde arrest heeft tot gevolg dat Nederland in verdragssituaties met de aangepaste vestigingsplaatsfictie van art 7.5 lid 6 na verplaatsing van de werkelijke leiding van Nederland naar het buitenland alsnog geen heffingsrecht heeft. Gezien in dit onderzoek slechts situaties worden beschouwd waarin Nederland een belastingverdrag heeft gesloten met het andere land, zal deze wetswijziging niet getoetst worden aan het EU-recht en het verdragenrecht.

4. Toetsing strijdigheid EU-recht

4.1 Inleiding

In hoofdstuk 3 zijn een aantal arresten besproken waarin de strijdigheid tussen een aantal aspecten van de conserverende aanslag aan het EU-recht getoetst werd door het HvJ van EU. De in dat hoofdstuk beschreven wetswijzigingen zullen op dezelfde manier getoetst worden als die arresten, zodat zo goed mogelijk beoordeeld kan worden of sprake is van strijdigheid met het EU-recht. Dit is dus aan de hand van dezelfde beslisboom van het HvJ van EU. Allereerst zal beoordeeld worden of de belastingplichtige bij de situaties van hoofdstuk 2 toegang heeft tot het VwEU en of sprake is van een grensoverschrijdende (economische) activiteit. Vervolgens zal beoordeeld worden of de conserverende aanslag hierbij een belemmerende of discriminerende werking heeft. Ook zal beoordeeld worden of voor deze belemmering of discriminatie een geldige rechtvaardigingsgrond is.

4.2 Is het VwEU van toepassing?

Zoals in het vorige hoofdstuk besproken is moet voor toepassing van het VwEU aan twee vereisten zijn voldaan:

- De belastingplichtige moet inwoner zijn van een lidstaat van de EU
- De belastingplichtige moet een grensoverschrijdende (economische) activiteit hebben verricht

Of de belastingplichtige inwoner is van een lidstaat van de EU is objectief te toetsen aan de nationaliteit. Wanneer de situatie zich tussen Nederland en een land buiten de EU afspeelt kan echter niet geconcludeerd worden dat de wetswijzigingen niet strijdig zijn met internationale wetgeving buiten de EU. Het Verdrag van Wenen ziet namelijk op zowel verdragen tussen EU-landen als op verdragen tussen veel andere landen. Dit zal in hoofdstuk 5 verder beschreven worden. Wanneer verplaatsing van een aanmerkelijk belang naar het buitenland door middel van schenking, vererving of emigratie plaatsvindt, speelt het VwEU dus alleen een rol wanneer dit gebeurt tussen 2 (inwoners van) lidstaten van de EU.

Wat minder objectief is, is de kwestie of sprake is van een grensoverschrijdende economische activiteit. In het arrest Werner⁴⁴ van het HvJ van EU is hier voor een deel invulling aan gegeven. Het HvJ van EU was in dat arrest van mening dat emigreren een grensoverschrijdende activiteit is, echter niet per definitie een economische grensoverschrijdende activiteit. In de in hoofdstuk 3 beschreven arresten is door het HvJ van EU vastgesteld dat het houden een aanmerkelijk belang een economische activiteit betreft. De emigrerende ab-houder heeft dus toegang tot het VwEU. Dit is ook van toepassing op de schenking en vererving van een aanmerkelijk belang van tussen een Nederlandse ab-houder en een in het buitenland woonachtige verkrijger.

⁴⁴ HVJ EU 3 juni 1964, zaak 6/64 (Werner), ECLI:EU:C:1964:66.

4.3 Is sprake van belemmering/discriminatie?

In het vorige hoofdstuk is onder andere al getoetst of bij die zaken sprake was van een belemmering of van discriminatie. In dat hoofdstuk werd geconstateerd dat sprake was van een belemmering wanneer 1 van de verkeersvrijheden van de EU werd geschonden. De 4 verkeersvrijheden zijn vrij verkeer van personen (art. 45 voor werknemers en art. 49 VwEU voor vestiging), vrij verkeer van diensten (art. 56 VwEU) en vrij verkeer van kapitaal en betalingsverkeer (art. 63 VwEU). In deze paragraaf zal de vrijheid van vestiging getoetst worden, omdat dit mijns inziens de verkeersvrijheid is welke het meest ter discussie staat bij dit vraagstuk. Ook is dit de verkeersvrijheid welke in de in hoofdstuk 3 beschreven arresten ter discussie stond.

In *Hughes de Lasteyrie du Saillant*⁴⁵ werd duidelijk dat sprake is van een belemmering wanneer deze ook maar in een geringe vorm aanwezig is. Belangrijk is om te kijken naar het verschil tussen de internationale fiscale gevolgen en de binnenlandse gevolgen. Als hier een klein nadelig verschil tussen bestaat, kan gesproken worden van een belemmering. De fiscale gevolgen van de 3 fictieve vervreemdingen zijn beschreven in hoofdstuk 2.

Wanneer een ab-houder verhuist binnen Nederland heeft dit geen gevolgen voor zijn aanmerkelijk belang. Echter, wanneer hij verhuist naar het buitenland wordt een (conserverende) aanslag opgelegd. Zoals beschreven in hoofdstuk 2 zijn aan die aanslag geen eisen gesteld en wordt deze opgelegd voor een onbepaalde tijd zonder rente. De conserverende aanslag wordt alleen geïnd wanneer een vervreemding van het aanmerkelijk belang plaatsvindt of indien dividend wordt uitgedeeld. Cruciaal is dat een uitdeling uit de winstreserves altijd resulteert in een inning van de conserverende aanslag, ongeacht of die winstreserves zijn ontstaan voor of na de emigratie. Indien hierbij belasting wordt geheven komt deze in mindering op de conserverende aanslag o.g.v. art. 25 lid 8 onderdeel b IW. Dit kan Nederlandse inkomsten- en dividendbelasting betreffen, maar ook de in het buitenland feitelijk betaalde belasting.

Van den Dool⁴⁶ beargumenteert aan de hand van een tabel⁴⁷ dat het verloop van de conserverende aanslag afhankelijk is van de belastingheffing in het buitenland. Zoals hiervoor beschreven komt de in Nederland betaalde dividend- en inkomstenbelasting over de dividenduitdeling in mindering op de resterende conserverende aanslag, net als de in het buitenland feitelijk betaalde belasting. Op basis hiervan kan gesteld worden dat de in het buitenland betaalde belasting na verrekening van de Nederlandse betaalde belasting in aftrek wordt gebracht op de conserverende aanslag. Het tarief in het buitenland bepaald daardoor het verloop van de conserverende aanslag. Onduidelijk is of bij de bepaling van het op de conserverende aanslag in mindering te brengen bedrag aan buitenlandse belasting eventuele verliesverrekeningsmogelijkheden, kwijtscheldingsmogelijkheden of betalingsfaciliteiten in acht moeten worden genomen.

⁴⁵ HvJ EU 11 maart 2004, zaak C-9/02 (*Hughes Laysterie du Saillant*), NTFR 2004/397.

⁴⁶ R.P. van den Dool, 'DGA in het Belastingplan', WFR 2015/1167.

⁴⁷ Tabel 2.

Uit de door van den Dool opgestelde tabel blijkt dat in situaties waarbij emigratie plaatsvindt naar een land met een ab-tarief van meer dan 25% gevolgd door een dividenduitkering een verzwaring plaatsvindt van de belastingdruk ten opzichte van de situatie voor de wetswijzigingen. De belastingdruk kan in dergelijke situaties oplopen tot 32,5%⁴⁸.

Als dit wordt vergeleken met de situatie van de niet-emigrerende ab-houder bestaat er geen nadeligere behandeling wanneer het ab-tarief lager is dan 30%. Echter, zoals hiervoor beschreven, kan de belastingdruk door toepassing van de Nederlandse wetgeving in bepaalde situaties voor een emigrerende ab-houder hoger zijn dan voor een normale ab-houder in dat land. Dit kan de overweging van de ab-houder tussen wel of niet emigreren beïnvloeden. Omdat al gesproken wordt van een belemmering wanneer deze slechts gering aanwezig is, vormt de wetswijziging met betrekking tot dividenduitkeringen naar mijn mening een belemmering.

Tussen het realisatietijdstip zit feitelijk geen verschil; wanneer geen vervreemding van het aanmerkelijk belang en geen dividenduitkering plaatsvindt vanuit de winstreserves van de vennootschap waar het aanmerkelijk belang betrekking op heeft, vindt geen belastingheffing plaats bij zowel de niet-emigrerende als de emigrerende ab-houder. Naar mijn mening vormt het verlengen van de termijn dan ook geen belemmering.

Indien een schenking plaatsvindt van een Nederlandse ab-houder aan een Nederland woonachtige verkrijger kan zoals in hoofdstuk 2 beschreven is, gebruik worden gemaakt van de faciliteit van art. 4.17c wet IB. Over het niet-gefaciliteerde deel moet belasting worden betaald. Wanneer dezelfde schenking plaatsvindt tussen een Nederlandse ab-houder en een in het buitenland woonachtige verkrijger wordt een conserverende aanslag opgelegd voor het gedeelte wat in de binnenlandse situatie onder de faciliteit van art. 4.17c wet IB zou vallen. Ook hier moet over hetzelfde deel direct belasting worden betaald. Het verloop van die conserverende aanslag is net als bij de emigrerende ab-houder afhankelijk van de belastingheffing in het buitenland. Naar mijn mening vormt de conserverende aanslag ook hier een belemmering. Omdat bij vererving dezelfde systematiek van toepassing is, zal hierbij dezelfde conclusie worden getrokken.

Tot slot moet getoetst worden of sprake is van discriminatie. Zoals in hoofdstuk 3 is beschreven is dit het geval wanneer een andere behandeling plaatsvindt op grond van o.a. nationaliteit, ras of andere soortgelijke factoren. Echter, bij de fiscale behandeling van de in hoofdstuk 2 genoemde fictieve vervreemdingen vindt voor elke ab-houder dezelfde behandeling plaats, ongeacht wie ze zijn. Om die reden kan geconcludeerd worden dat geen sprake is van discriminatie.

Omdat sprake is van een belemmering kan geconcludeerd worden dat de wetswijzigingen gedeeltelijk in strijd zijn met het EU-recht. Echter, wanneer toch

⁴⁸ $(2.225.000 + 1.000.000)/10.000.000 * 100\% = 32,5\%$. Zie tabel 2.

een belemmering of discriminatie wordt geconstateerd, kunnen de wetswijzigingen nog in lijn zijn met het EU-recht wanneer een geldige rechtvaardiging ten grondslag ligt aan die belemmering of discriminatie. Relevant is daarom om te kijken of de Nederlandse rechtvaardiging geldig is.

4.4 Ligt een geldige rechtvaardiging ten grondslag aan de belemmering of discriminatie?

In het Belastingplan 2016 is de rechtvaardiging voor de wetswijzigingen beschreven. Onder andere staat in het Belastingplan 2016 'Het kabinet acht het wenselijk dat de in Nederland over het aanmerkelijk belang opgebouwde claim behouden blijft'.⁴⁹ Het argument om belastingontwijking tegen te gaan werd zoals in hoofdstuk 3 beschreven door Frankrijk gebruikt in de Hughes de Lasteyrie du Saillant⁵⁰ zaak. Hier beargumenteerde dat het HvJ van EU dat de regel echter op alle emigrerende ab-houders van toepassing is, en niet slechts op de belastingontwijkende emigrerende ab-houders. Hierdoor kan dit argument niet als rechtvaardiging gelden voor de wetswijzigingen.

4.5 Tussenconclusie

Omdat in situaties waarin een internationale fictieve vervreemding plaatsvindt naar een land met een ab-tarief hoger dan 30% de ab-houder tegen een hoger effectief tarief wordt belast ten opzichte van niet-emigrerende ab-houders, is sprake van een belemmering. Echter kan geen discriminatie worden geconstateerd, omdat ab-houders niet anders worden behandeld op basis van nationaliteit. Uit de besproken jurisprudentie blijkt dat Nederland geen geldige rechtvaardiging heeft voor die belemmering.

⁴⁹ Kamerstukken II 2015/16, 34302, nr. 3, p. 21.

⁵⁰ HvJ EU 11 maart 2004, zaak C-9/02 (Hughes Laysterie du Saillant), NTFR 2004/397.

5. Toetsing strijdigheid verdragenrecht

5.1 Inleiding

In de vorige hoofdstukken zijn belastingverdragen een aantal keer teruggekomen. In dit hoofdstuk zal allereerst in het algemeen ingegaan worden op belastingverdragen. Vervolgens wordt het Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht in het algemeen beschreven. Daarna zal relevante jurisprudentie m.b.t. het Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht worden beschreven. Tot slot zullen de wetwijzigingen aan de hand van de criteria van de jurisprudentie worden getoetst aan de goede verdragstrouw van het Verdrag van Wenen.

5.2 Belastingverdragen in het algemeen

Situaties kunnen zich voordoen waarin 2 landen op basis van nationale wetgeving over hetzelfde inkomensbestandsdeel beide belasting willen heffen. In die situaties is sprake van dubbele belastingheffing. Dubbele belastingheffing kan zich voordoen in 2 soorten, namelijk internationale juridische dubbele belastingheffing en internationale economische dubbele belastingheffing. Van internationale juridische dubbele belastingheffing wordt gesproken indien over hetzelfde inkomensbestandsdeel (object) bij dezelfde persoon (subject) door 2 landen belasting wordt geheven. Van internationale economische dubbele belastingheffing wordt gesproken indien over hetzelfde inkomensbestandsdeel bij twee verschillende personen door 2 landen belasting wordt geheven.⁵¹ Dubbele non-belasting doet zich voor in de situatie waarin 2 landen op basis van hun nationale wetgeving beide over een inkomensbestandsdeel niet kunnen heffen.

Zoals de naam doet vermoeden dienen verdragen ter voorkoming van dubbele belastingheffing om dubbele belastingheffing te voorkomen. Echter, zoals de naam niet doet vermoeden, dienen die verdragen ook om dubbele non-belastingheffing te voorkomen. Belastingverdragen komen tot stand in doorgaans 7 fasen. Allereerst vinden er verdragsonderhandelingen plaats. De onderhandelingen worden gevolgd door parafering van het verdrag door de verdragsonderhandelaars. Hierna wordt het verdrag getekend door beide regeringen. Vervolgens wordt het verdrag gepubliceerd in het Traktatenblad. Tot slot moet het verdrag goedgekeurd worden door het parlement gevolgd door ratificatie van het verdrag door de koning, waarna hij tot slot in werking kan treden.⁵² Nederland heeft ondertussen ruim 90 belastingverdragen gesloten, waarbij het OESO-modelverdrag vaak als voorbeeld dient.⁵³ Hoewel Nederland een eigen standaardverdrag heeft, namelijk het NSV 1987, heeft de staatssecretaris van Financiën toegezegd het OESO-modelverdrag te gebruiken. Echter probeert Nederland bij een aantal artikelen ten opzichte van het OESO-modelverdrag door middel van de onderhandelingen systematisch af te wijken, zoals het in hoofdstuk 3 beschreven vermogenswinstartikel.⁵⁴ De in de

⁵¹ De Graaf et al. 2016, p. 11-14.

⁵² De Graaf et al. 2016, p. 87-88.

⁵³ De Graaf et al. 2016, p. 101.

⁵⁴ De Graaf et al. 2016, p. 105.

belastingverdragen opgenomen wetten hebben o.g.v. art. 94 GW voorrang op de nationale wetgeving, waardoor door middel van de belastingverdragen de heffing krachtens nationale wetgeving beperkt kan worden.

5.3 Verdrag van Wenen inzake verdragenrecht

Op 23 mei 1969 is het Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht gesloten. De in het verdrag opgenomen reden voor het sluiten van dit verdrag is het steeds toenemend belang van verdragen als bron van volkenrecht en als middel ter ontwikkeling van de samenwerking tussen de naties. Ook is in het verdrag opgenomen dat de beginselen van het verdrag van vrijwillige instemming, van goede trouw en algemeen erkend worden. Het verdrag is vooral belangrijk in situaties waarin in een verdrag een definitie of duidelijke uitleg ontbreekt.⁵⁵

Voor dit onderzoek is met name art. 26 Verdrag van Wenen van belang. Hierin staat namelijk 'Elk in werking getreden verdrag verbindt de partijen en moet door hen te goeder trouw ten uitvoer worden gelegd'. Zoals in de inleiding beschreven is, kan dit m.b.t. de wetswijzigingen rondom de conserverende aanslag ten gevolge van het Belastingplan 2016 relevant zijn; dit zal verder duidelijk worden aan de hand van relatief recente jurisprudentie die later in dit hoofdstuk behandeld zal worden. Hoewel de bepaling in art. 26 Verdrag van Wenen redelijk globaal geformuleerd is, bieden art. 31 t/m art. 33 Verdrag van Wenen verdere concretisering hierop.

5.4 Pensioenemigratiearresten

De goede verdragstrouw ex art. 26 Verdrag van Wenen kwam in een aantal arresten van de HR op 13 mei 2005⁵⁶ nadrukkelijk terug. De arresten zagen op de heffing bij de emigrerende pensioengerechtigde in combinatie met de verplaatsing van de zetel van de pensioenvennootschap naar het buitenland. De hoofdzaak van de casus was dat een pensioenverplichting aan een aantal gestelde voorwaarden moest voldoen om te kwalificeren als pensioen. Wanneer dit niet meer zo was, werd de fiscale facilitering van de pensioenregeling ongedaan gemaakt. Ten gevolge hiervan werd het pensioen dan belast als loon uit vroegere dienstbetrekking. Doordat het loon nu belast werd als loon uit vroegere dienstbetrekking en niet als pensioen had dit gevolgen voor de heffingsbevoegdheid van Nederland. Een kwalificerend pensioen werd namelijk o.g.v. art. 18 OESO belast door de woonstaat, terwijl loon uit vroegere dienstbetrekking o.g.v. art. 15 OESO wordt belast in de bronstaat. In andere woorden verschoof de heffingsbevoegdheid ten gevolge van de nationale wetgeving van Nederland van de woonstaat naar de bronstaat. Het verschuiven van het heffingsrecht door een wijziging in de Nationale wetgeving van een land achtte de HR in strijd met de goede verdragstrouw ex art. 26 Verdrag van Wenen.

⁵⁵ De Graaf et al. 2016, p. 131.

⁵⁶ HR 13 mei 2005, nr. 39144, BNB 2005/232.

5.5 Aanmerkelijkbelangarresten

De hiervoor beschreven pensioenarresten laten de werking van de goede verdragstrouw ex art. 26 Verdrag van Wenen in zijn algemeenheid zien. Op 20 februari 2009⁵⁷ waren echter een aantal arresten van de HR m.b.t. de conserverende aanslag opgelegd ingevolge de emigrerende ab-houder. Deze zogeheten 'aanmerkelijkbelangarresten' zijn, zoals in de inleiding beschreven, in het Belastingplan 2016 als argument gebruikt tegen de eventuele strijdigheid met de goede verdragstrouw ex art. 26 Verdrag van Wenen. In dit arrest kwam nadrukkelijk het vervreemdingsvoordeel aan bod die geacht wordt te zijn genoten op het moment direct voorafgaande aan de emigratie o.g.v. art 4.46 lid 2 wet IB. Het feit dat het vanwege het vervreemdingstijdstip formeel geen verdragssituatie is omdat het een binnenlandse situatie betreft, was de toetsing aan de goede verdragstrouw ex art. 26 Verdrag van Wenen volgens de HR toch van belang.

Bij de toetsing werd vooral gekeken of het vervreemdingsvoordeel werd belast in de staat waar het naar zijn werkelijke aard bezien ook belast hoort te worden. De heffingsbevoegdheid wordt o.g.v. art. 13 lid 5 OESO toegewezen aan de woonstaat, dus niet aan Nederland. De HR concludeerde dat het niet het doel van art. 13 lid 5 OESO is om vermogenswinsten ontstaan in de periode voorafgaande aan de emigratie te belasten. Om die reden achtte de HR de heffing over die vermogensaanwas niet in strijd te zijn met de goede verdragstrouw ex art. 26 Verdrag van Wenen.

5.6 Toetsing strijdigheid huidige wetgeving

Of met het arrest van de HR op 20 februari 2009 geconcludeerd kan worden dat de conserverende aanslag opgelegd bij de grensoverschrijdende fictieve vervreemdingen van een aanmerkelijk belang zoals beschreven in hoofdstuk 2 is naar mijn mening niet terecht. Zoals beschreven ziet dat arrest slechts op de heffing over vervreemdingsvoordelen, echter zijn dividenduitkeringen gedaan na het ontstaan van de buitenlandse belastingplicht niet aan bod gekomen.

De dividenduitkeringen gedaan uit de winstereserves van de vennootschap waar het aanmerkelijk belang betrekking op heeft na het ontstaan van de buitenlandse belastingplicht leiden, zoals in hoofdstuk 3 beschreven, tot een inning van (een gedeelte van) de conserverende aanslag. Hierbij maakt het niet uit of de dividenduitkering afkomstig is uit winstreserves ontstaan voor of na het ontstaan van de buitenlandse belastingplicht. Aangezien in het hiervoor genoemde arrest cruciaal was dat de vermogenswinsten ontstaan waren voor het ontstaan van de buitenlandse belastingplicht, is dit een relevant verschil.

Uit de in de hiervoor beschreven arresten is duidelijk geworden dat wanneer de heffingsbevoegdheid verschuift door een verandering in de nationale wetgeving van een land dit mogelijk in strijd kan zijn met de goede verdragstrouw ex art. 26 Verdrag van Wenen. Door te kijken of dit ten gevolge van de wetwijzigingen van het Belastingplan 2016 gebeurd is, kan de strijdigheid beoordeeld worden. Hierbij is

⁵⁷ HR 20 februari 2009, nr. 42701, ECLI:NL:HR:2009:AZ2232.

vooral conform de aanmerkelijkbelangarresten van belang waar een vermogensbestandsdeel naar zijn werkelijke aard bezien belast hoort te worden. Vervreemdingswinsten over een aanmerkelijk belang worden o.g.v. art. 13 lid 5 OESO belast in de woonstaat van de ab-houder. Echter, zoals hiervoor beschreven, probeert Nederland via onderhandelingen in de verdragen de heffingsbevoegdheid aan de bronstaat toe te rekenen. De periode waarin de bronstaat mag heffen o.g.v. die gesloten verdragen is vaak 10 jaar, zoals in het verdrag tussen Nederland en België. Door de wetwijzigingen ten gevolge van Belastingplan 2016 is deze periode nu onbepaald geworden. Wanneer een vervreemding van een aanmerkelijk belang plaatsvindt langer dan 10 jaar na ontstaan van de buitenlandse belastingplicht, vindt op grond van de Nederlandse nationale wetgeving toch een (gedeeltelijke) inning van de conserverende aanslag plaats. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het heffingsrecht ingevolge wetwijzigingen op nationaal niveau de heffingsbevoegdheid eenzijdig naar Nederland toe is getrokken.

Als echter de uitspraken van de HR inzake de aanmerkelijkbelangarresten in acht worden genomen, kan niet direct geconcludeerd worden dat dit leidt tot een schending van de goede verdragstrouw ex art. 26 Verdrag van Wenen. Wanneer na 10 jaar na ontstaan van de buitenlandse belastingplicht toch nog (gedeeltelijke) inning plaatsvindt van de conserverende aanslag ingevolge een vervreemding van het aanmerkelijk belang, vindt deze inning plaats over een waardegroei ontstaan in de periode voor het ontstaan van de buitenlandse belastingplicht. Naar zijn werkelijke aard hoort deze waardegroei daarom naar mijn mening belast te worden in Nederland, ongeacht het moment waarop deze daadwerkelijk gerealiseerd wordt. Ondanks de verschuiving van de heffingsbevoegdheid is daarom naar mijn mening het verlengen van de termijn niet in strijd met de goede verdragstrouw.

De heffingsbevoegdheid over dividenden is geregeld in art. 10 OESO. De heffingsbevoegdheid wordt conform dat artikel in beginsel toegewezen aan de woonstaat. Nederland kan in beginsel dus niet heffen over dividenduitkeringen uit vennootschappen waarop een aanmerkelijk belang betrekking heeft indien de ab-houder woonachtig is in het buitenland. O.g.v. lid 2 van dat artikel is echter de heffingsbevoegdheid voor een maximum van 15% nog toegewezen aan de bronstaat. In sommige verdragen, zoals het verdrag met Duitsland, heeft Nederland een aanmerkelijkbelangvoorbehoud over dividenden opgenomen binnen art. 10. De termijn waarin Nederland een aanmerkelijkbelangvoorbehoud heeft over dividend is ook 10 jaar, net als bij de hiervoor beschreven vervreemdingswinsten.

Gedeeltelijk kan de strijdigheid van het verlengen van de termijn bij dividenduitkeringen op dezelfde manier worden beargumenteerd als bij de vervreemdingswinsten. Bij de dividenduitkeringen moet echter verder worden gekeken dan alleen dat. Nu Nederland krachtens de nationale wetgeving naar rato een gedeelte van de conserverende aanslag int ingevolge een dividenduitkering, kan het zo zijn dat Nederland nu meer heffingsrecht heeft dan voorheen. Zoals in hoofdstuk 4 beschreven is, int Nederland namelijk ingevolge elke dividenduitkering, ongeacht wanneer de winstreserves ontstaan zijn waaruit deze wordt gedaan. De winstreserves die ontstaan zijn na het ingaan van de buitenlandse belastingplicht

van de ab-houder horen naar hun werkelijke aard juist belast te worden in het buitenland, aangezien de waardeangroei daar heeft plaatsgevonden. Om die reden kan naar mijn mening gesteld kunnen worden dat het eenzijdig verschuiven van de heffingsbevoegdheid door Nederland in strijd is met de goede verdragstrouw ex art. 26 Verdrag van Wenen.

5.7 Tussenconclusie

Nederland heeft met een aantal landen belastingverdragen gesloten om economische- en juridische dubbele (non-)belastingheffing te voorkomen. Ook heeft Nederland zich aangesloten bij het Verdrag van Wenen, vooral om duidelijkheid omtrent die gesloten verdragen tegen te gaan. In een aantal pensioenemigratiearresten en aanmerkelijkbelangarresten is duidelijk geworden dat een land in strijd met het Verdrag van Wenen kan handelen wanneer hij zijn nationale wetgeving zodanig aanpast dat hij het heffingsrecht eenzijdig naar zich toe trekt. Bij die beoordeling moet vooral gekeken worden waar het desbetreffende vermogensbestandsdeel naar zijn werkelijke aard belast hoort te worden. Bij de conserverende aanslagen ingevolge grensoverschrijdende fictieve vervreemdingen van een aanmerkelijk belang kan sprake zijn van strijdigheid met het Verdrag van Wenen, omdat Nederland eenzijdig het heffingsrecht naar zich toe trekt bij winstuitdelingen uit winstreserves ontstaan in het andere land.

6. Alternatieve maatregelen

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zullen de alternatieven worden besproken die de wetgever had om hetzelfde doel van de wetwijzigingen omtrent de conserverende aanslag ten gevolge van het Belastingplan 2016 te bereiken. Dit hoofdstuk is door de conclusies van hoofdstuk 4 en 5 relevant, omdat strijdigheid van de huidige conserverende aanslag met zowel het EU-recht als het verdragenrecht niet uitgesloten kan worden. Bij de behandeling van de alternatieven zal gekeken worden naar de verschillende voor- en nadelen ervan, zodat een realistisch beeld gevormd kan worden.

6.2 Doel wetgever

De wetgever beoogde met de wetwijzigingen omtrent de conserverende aanslag ten gevolge van het Belastingplan 2016 2 doelen, namelijk het behouden van de claim die opgebouwd is in Nederland en het tegengaan van belastingontwijking.⁵⁸ In het Belastingplan 2016 is beschreven dat kwijschelding na 10 jaar de regel was geworden, waardoor de claim veelal niet behouden werd met de oude wetgeving. Dit komt simpelweg doordat bij een internationale overdracht van een aanmerkelijk belang het aanmerkelijk belang veelal voor tenminste 10 jaar in het buitenland werd gehouden. Ook werd beschreven in het Belastingplan 2016 dat vaak gebruik werd gemaakt van een combinatie van handelingen om belasting te ontwijken, namelijk emigratie naar een land waar Nederland geen aanmerkelijkbelangvoorbehoud heeft afgesproken in het belastingverdrag, gevolgd door dividenduitkeringen tot 90% van de winstreserves van de vennootschap waar het aanmerkelijk belang op zag. Deze constructie werd actief in de markt gezet, wat de wetgever niet wenselijk achtte conform de aangenomen motie van de leden Groot en Bashir⁵⁹.

Uit het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de termijn niet lang genoeg was, waardoor kwijschelding na 10 jaar de regel werd. Ook kan geconcludeerd worden dat de manier waarop de conserverende aanslag geïnterpreteerd werd mogelijkheden veroorzaakte om fiscaal gunstige constructies op te zetten, welke actief in de markt werden gezet. Zoals besproken voldoen de wetwijzigingen ten gevolge van Belastingplan 2016 eraan om dit op te lossen, echter kan mogelijke strijdigheid van deze wetwijzigingen niet uitgesloten worden. In de volgende paragrafen zullen enkele alternatieven besproken worden welke dezelfde doelen behalen als de hiervoor beschreven wetwijzigingen, maar waarbij strijdigheid met het EU- en verdragenrecht wordt voorkomen.

6.3 Betalingskorting

De eerste mogelijkheid die overwogen kan worden is het aanbieden van een betalingskorting zoals in art. 27a IW. De nieuwe betalingskorting kan bijvoorbeeld

⁵⁸ Kamerstukken II 2015/16, 34302, nr. 3, p. 21.

⁵⁹ Kamerstukken II 2014/15, 34 002, nr. 62, p. 1.

worden verleend wanneer de ab-houder de aanslag binnen een kalenderjaar nadat de aanslag is opgelegd de aanslag voldoet. Deze betalingskorting zal tegen een gunstig tarief aangeboden moeten worden, zodat zowel de Belastingdienst en de ab-houder hier baat bij hebben. Bij het bepalen van de omvang van de betalingskorting moeten een aantal aspecten in acht worden genomen. Allereerst moet de korting dusdanig gunstig zijn dat niet alleen de ab-houders waarbij de conserverende aanslag toch al geïnt zou worden gebruik maken van de betalingskorting, maar ook de ab-houders waarbij dit waarschijnlijk niet het geval zou zijn. Op die manier kan het ervoor zorgen dat het gemiddelde gerealiseerde bedrag over een conserverende aanslag toeneemt in plaats van afneemt, zoals in de situatie waarbij alleen de ab-houders waar de conserverende aanslag ongeacht de betalingskorting waarschijnlijk al geïnt zou worden gebruik maken van de betalingskorting. Ook is dit uitvoeringstechnisch een stuk makkelijker, wat de Belastingdienst administratieve kosten bespaard. Deze kostenbesparing kan zich (deels) vertalen in een hogere betalingskorting.

6.4 Geen onbeperkte termijn

Zoals voorheen beschreven is, heeft de wetgever gekozen voor een onbeperkte termijn waarin de conserverende aanslag open blijft staan. De reden waarvoor in het verleden gekozen is voor een termijn van 10 jaar is dat een langere termijn voor uitvoeringstechnische problemen zou zorgen.⁶⁰ Hoewel enige tijd is verstreken sinds de invoering van de termijn van 10 jaar, is uitvoerbaarheid van wetwijzigingen nog altijd een belangrijk aspect. Persoonlijk zou ik daarom gekozen hebben voor een termijn van bijvoorbeeld 15 of 20 jaar, in plaats van een onbeperkte termijn. De termijn moet zoals hiervoor beschreven voldoen aan het afschrikken van fiscaal gedreven emigraties. Mij lijkt dat een termijn van langer dan 15 jaar hieraan voldoet, vooral in combinatie met maatregelen omtrent de inning van de conserverende aanslag. Wanneer een ab-houder de in Nederland opgebouwde winstreserves gedurende 15 jaar of langer na emigratie of overdracht niet in privé kan gebruiken, lijkt mij dit een voldoende afschrikkend nadeel te zijn om niet fiscaal gedreven te willen emigreren. Van belang is daarom dat een termijn van 15 jaar of langer gepaard gaat met goede maatregelen omtrent de inning van de conserverende aanslag, zodat de ab-houder de winstreserves niet binnen die termijn tegen een gunstig tarief naar privé kan halen.

6.5 Inning bij dividenduitkeringen

Omdat vooral de huidige systematiek wat betreft het (gedeeltelijk) innen van de conserverende aanslag bij dividenduitkeringen mogelijk in strijd kan zijn met zowel het EU-recht als het verdragenrecht, is vooral belangrijk om te kijken wat hier de opties zijn. Zoals in hoofdstuk 4 en hoofdstuk 5 is besproken, wordt de strijdigheid met het verdragenrecht vooral veroorzaakt doordat Nederland met de huidige wetgeving heft over dividenduitkeringen uit winstreserves die niet ontstaan zijn in Nederland. Ook kan de systematiek een hogere belastingdruk veroorzaken, wat strijdigheid met het EU-recht kan veroorzaken.

⁶⁰ Kamerstukken II 2012/13, 33262, nr. 5, p. 3.

Om strijdigheid met het verdragenrecht te voorkomen zou de wetgever kunnen overwegen om de conserverende aanslag (gedeeltelijk) te innen bij dividenduitkeringen voor zover deze ertoe leiden dat de winstreserves ten tijde van een dividenduitkering onder het bedrag aan winstreserves raakt ten tijde van het ontstaan van de buitenlandse belastingplicht. Dit zorgt ervoor dat Nederland niet meer heft bij dividenduitkeringen over winstreserves die naar hun werkelijke aard niet in Nederland belast moeten worden. Wanneer in de periode na het ontstaan van de buitenlandse belastingplicht verliezen worden geleden gevolgd door nieuwe winsten, moet hier naar mijn mening rekening mee worden gehouden. Anders zou een dividenduitkering uit de in het buitenland ontstane winstreserves alsnog een (gedeeltelijke) inning van de conserverende aanslag veroorzaken, waardoor Nederland zou heffen over winsten die naar hun ware aard in het buitenland belast moeten worden. Doordat Nederland conform Zaak N⁶¹ rekening moet houden met verliezen die geleden zijn na het ontstaan van de buitenlandse belastingplicht, is het heffingsrecht over daarna ontstane winsten verloren.

Om strijdigheid met het EU-recht te voorkomen zou de wetgever kunnen overwegen om rekening te houden met een hoog buitenlands ab-tarief. De beste optie om dit te verwezenlijken lijkt mij op internationaal gebied. Nederland zou met landen met een hoog ab-tarief (>25%) door middel van verdragsonderhandelingen een bepaling in het verdrag kunnen laten opnemen wat ervoor zorgt dat de belastingdruk over dividenden niet hoger wordt door effectuering van de Nederlandse wetgeving. Dit kan bijvoorbeeld door een step-up.⁶²

6.6 Andere opties binnen de IW

Zoals in hoofdstuk 3 staat beschreven mag de conserverende aanslag geen geringe belemmering veroorzaken voor de ab-houder om zijn aanmerkelijk belang naar een EU-lidstaat over te brengen. Om die reden zijn de opties binnen de Invorderingswet buiten de hiervoor genoemde opties om de claim te behouden gering. Idealiter zou Nederland een vast bedrag aan aflossing per jaar kunnen innen of een rente in rekening kunnen brengen over de conserverende aanslag. Deze opties zullen vanwege hun belemmerende werking niet realistisch kunnen worden uitgevoerd.

⁶¹ HvJ EG 7 september 2006, zaak C-470/04 (Zaak N), ECLI:EU:C:2006:525.

⁶² R.P. van den Dool, 'DGA in het Belastingplan', WFR 2015/1167.

7. Conclusie

Wanneer een ab-houder emigreert of zijn aanmerkelijk belang door middel van schenking of vererving overdraagt aan een in het buitenland woonachtige natuurlijke persoon, is sprake van een fictieve vervreemding o.g.v. art. 4.16 wet IB. De verkrijger of emigrant wordt op dat moment buitenlands belastingplichtig indien de BV in Nederland gevestigd is o.g.v. art. 7.5 wet IB.

De eventueel verschuldigde inkomstenbelasting hoeft niet direct te worden betaald, er kan namelijk op verzoek een conserverende aanslag worden opgelegd o.g.v. art. 2.8 wet IB. Bij de emigrerende ab-houder kan deze conserverende aanslag op verzoek worden opgelegd over de totale verschuldigde inkomstenbelasting bij de fictieve vervreemding. Bij de schenker of de erflater kan de conserverende aanslag op verzoek worden opgelegd over het deel dat uitgaat boven het vervreemdingsvoordeel dat ingevolge art. 4.17a (bij vererving) of art. 4.17c (bij schenking) wet IB in aanmerking zou zijn genomen wanneer de natuurlijke persoon in Nederland woonachtig zou zijn geweest ten tijde van de overdracht.

De wijze waarop de conserverende aanslag wordt geïnterpreteerd is geregeld in de IW. Vooral op Europees niveau wordt druk uitgeoefend op de IW, waardoor deze in de loop der jaren een aantal keer is aangepast. Eén van de meest ingrijpende arresten is een arrest van het HvJ van de EU op 11 maart 2004, genaamd Hughes de Lasteyrie de Saillant. Uit dit arrest werd aan de hand van de beslisboom van het HvJ van EU getoetst of het vereisen van zekerheid stellen voor de conserverende aanslag in strijd was met het EU-recht. Geconcludeerd werd dat dit het geval was, omdat het zorgt voor ten minste een geringe belemmering voor de ab-houder om te emigreren of zijn aanmerkelijk belang over te dragen naar een in het buitenland woonachtige natuurlijke persoon. Een ander belangrijk arrest rondom de conserverende aanslag was een uitspraak van het HvJ EG op 7 september 2006 (Zaak N). Hier werd aan de hand van dezelfde beslisboom van het HvJ getoetst of sprake was van strijdigheid tussen het geen rekening houden met eventuele waardevermindering bij de conserverende aanslag en het EU-recht. Ook hier was sprake van ten minste een geringe belemmering, met strijdigheid met het EU-recht tot gevolg.

Ook recent is de wijze van inning van de conserverende aanslag veranderd, namelijk ten gevolge van het Belastingplan 2016. De wetgever achtte deze wijzigingen noodzakelijk omdat door de Belastingdienst te veel fiscaal gedreven emigraties werden gesignaleerd, met claimverlies tot gevolg. Om de claim in het vervolg te kunnen behouden, heeft de wetgever de inning van de conserverende aanslag op 3 punten gewijzigd. Ten eerste is de termijn van het uitstel van betaling op de conserverende aanslag verlengd van 10 jaar naar een onbepaalde termijn. Ten tweede wordt voortaan de conserverende aanslag naar rato geïnterpreteerd bij elke winstuitdeling, in plaats van inning wanneer nagenoeg de gehele winstreserves zijn uitgedeeld. Tot slot is een vestigingsplaatsfictie opgenomen die ervoor zorgt dat de BV die ten minste 5 jaar in Nederland gevestigd is geweest en vervolgens naar het buitenland is verplaatst, nog steeds wordt geacht in Nederland te zijn gevestigd zolang de aan de DGA opgelegde conserverende aanslag niet volledig is voldaan.

Gezien de geschiedenis aan arresten is van belang om te kijken of deze wetswijzigingen geen nieuwe strijdigheid met zowel het EU-recht als het verdragenrecht tot gevolg hebben. Ook is belangrijk om de alternatieven die de wetgever ten tijde van de wetswijzigingen had te bekijken, zodat wanneer sprake is van strijdigheid deze alternatieven de strijdigheid in het vervolg kunnen voorkomen. De onderzoeksvraag luidt dus:

'Is sprake van strijdigheid tussen de per 15 september 2015 ingevoerde wetswijzigingen rondom de conserverende aanslag en het EU-recht of het verdragenrecht?'

Aan de hand van de beslisboom van het HvJ is getoetst of de wetswijzigingen in strijd zijn met het EU-recht. Allereerst is het VwEU van toepassing wanneer sprake is van een emigratie, schenking of vererving tussen 2 lidstaten van de EU. Omdat alleen gekeken is naar de situatie waarin een aanmerkelijk belang werd gehouden en overgedragen, is altijd sprake van een economische activiteit. Een situatie kan zich voordoen waarin de buitenlands belastingplichtige woonachtig is in een land met een ab-tarief hoger dan 25%. Wanneer de vennootschap waarop zijn aanmerkelijk belang betrekking heeft een winstuitdeling doet kan de belastingdruk voor hem hoger zijn dan bij de ab-houder die geen internationale fictieve vervreemding heeft gedaan. Hierdoor kan gesproken worden van een belemmering. Voor die belemmering heeft Nederland geen geldige rechtvaardiging, zo blijkt uit de jurisprudentie. Hierdoor kan sprake zijn van strijdigheid met het EU-recht.

Uit de jurisprudentie omtrent het verdragenrecht kan geconcludeerd worden dat sprake is van strijdigheid met het verdragenrecht wanneer een land eenzijdig het heffingsrecht over een vermogensbestandsdeel naar zich toe trekt. Hierbij moet vooral gekeken worden waar een vermogensbestandsdeel naar zijn werkelijke aard belast hoort te zijn. Nederland heft over winstuitdelingen ongeacht of deze uit de winstreserves worden gedaan die in Nederland zijn ontstaan of in het buitenland. Hierdoor trekt Nederland eenzijdig het heffingsrecht naar zich toe over winstuitdelingen die naar hun werkelijke aard in het andere land belast horen te worden. Om die reden kan sprake zijn van strijdigheid met het verdragenrecht.

Het antwoord op de eerder geformuleerde onderzoeksvraag is dat de per 15 september 2015 ingevoerde wetswijzigingen rondom de conserverende aanslag strijdigheid veroorzaken met zowel het EU-recht als het verdragenrecht.

De wetgever heeft een aantal alternatieve wijzen beschikbaar om het doel van de wetswijzigingen ten gevolge van het Belastingplan 2016 te verwezenlijken, waarbij strijdigheid met het EU-recht en het verdragenrecht voorkomen wordt. Een betalingskorting kan worden aangeboden aan de ab-houder welke recht heeft op een conserverende aanslag bij een fictieve vervreemding van zijn aanmerkelijk belang. Ook kan de termijn in plaats van onbepaald worden gewijzigd naar 15 of 20 jaar. Tot slot kan het innen bij winstuitdelingen worden gewijzigd, zodat Nederland niet meer de conserverende aanslag (gedeeltelijk) int bij uitdelingen uit winstreserves die naar hun werkelijke aard in het andere land belast horen te worden.

8. Literatuurlijst

8.1 Artikelen en boeken

- CBS. (2017, 10 augustus). *Samenstelling vermogen*. Geraadpleegd op 7 juni 2018, van <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=80056NED&D1=a&D2=0&D3=a&HD=090713-1432&HDR=G1,T&STB=G2>
- R.P. van den Dool, 'DGA in het Belastingplan', WFR 2015/1167.
- Fiscale Encyclopedie De Vakstudie Inkomstenbelasting, Artikelsgewijs commentaar bij artikel 4.16 Wet Inkomstenbelasting 2001, aantekening 1.4.
- De Graaf, A. C. G. A. C., Kavelaars, P. & Stevens, A. J. A. (2016). *Internationaal belastingrecht* (10e ed.). Deventer, Nederland: Kluwer.
- Heithuis, E.J.W. (1998). Het vervreemdingstijdstip in de nieuwe aanmerkelijkbelangregeling. *Tijdschrift Fiscaal Ondernemersrecht*. Aflevering 36, p. 3.
- Marit Muller, Reparatie emigratielek ab-houder voer voor procedures!, 7 januari 2016, <http://taxlive.nl/-/reparatie-emigratielek-ab-houder-voer-voor-procedures->

8.2 Europese jurisprudentie

- HvJ EU 3 juni 1964, zaak 6-64 (Werner), ECLI:EU:C:1964:66.
- HvJ EU 18 september 2003, zaak C-168/01 (Bosal holding), BNB 2003/344.
- HvJ EU 11 maart 2004, zaak C-9/02 (Hughes Laysterie du Saillant), NTFR 2004/397.
- HvJ EG 07-09-2006, zaak C-470/04 (Zaak N), ECLI:EU:C:2006:525.
- HvJ EU 29 november 2011, zaak C-371/10 (National Grid Indus), BNB 2012/40.

8.3 Nationale jurisprudentie

Gerechtshof

- Gerechtshof Den Haag 25 juni 2014, ECLI:NL:GHDHA:2014:2182.

Hoge Raad

- HR 28 februari 2001, nr. 35557, BNB 2001/295.
- HR 13 mei 2005, nr. 39144, BNB 2005/232.
- HR 20 februari 2009, nr. 42701, BNB 2009/260.
- HR 15 april 2011, nr. 10/00990, BNB 2011/160.
- HR 3 februari 2012, nr. 10/05383, BNB 2012/126.

8.4 Parlementaire stukken

- Besluit van 9 maart 2018, nr. 2018-27139.
- Kamerstukken II 1987/88, 20588, nr. 3.
- Kamerstukken II 1998/99, 26727 nr. 3.

- Kamerstukken II 2003/04, 29758, nr. 3.
- Kamerstukken II 2009/10, 32129 nr. 3.
- Kamerstukken II 2011/12, 33262, nr. 3.
- Kamerstukken II 2012/13, 33262, nr. 5.
- Kamerstukken II 2014/15, 34002, nr. 62.
- Kamerstukken II 2015/16, 34302, nr. 3.

8.5 Bijlagen

Tabel 1. Huishoudens naar kenmerken, tot en met 2014. Herdrukt van "samenstelling vermogen" van CBS, 2018

(<http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=80056NED&D1=a&D2=0&D3=a&HD=090713-1432&HDR=G1,T&STB=G2>). Copyright 2018 CBS.

Vermogensbestanddelen	Kenmerken van het huishouden Onderwerpen	Totaal particulier huishouden								
		Huishoudens met vermogen (sbestanddeel)		Bedrag van het vermogen(sbestanddeel)						
		Aantal	Aandeel	Totaal	Aandeel	Gemiddeld	25e percentiel	50e percentiel (mediaan)	75e percentiel	
Perioden	x 1 000	%	mld euro	%	1 000 euro					
1. Vermogen	2014	7 481	100,0	1 189,5	60,3	159	1	19	161	
1.1 Bezittingen	2014	7 481	100,0	1 972,9	100,0	264	5	160	294	
1.1.1 Financiële bezittingen	2014	7 240	96,8	681,7	34,6	94	2	12	47	
1.1.1.1 Bank- en spaartegoeden	2014	7 237	96,7	308,4	15,6	43	2	11	39	
1.1.1.2 Obligaties	2014	203	2,7	23,1	1,2	114	8	26	79	
1.1.1.3 Aandelen	2014	1 350	18,0	350,3	17,8	259	4	16	63	
1.1.1.3.1 Aandelen aanmerkelijk belang	2014	104	1,4	252,2	12,8	2 429	330	867	2 433	
1.1.1.3.2 Aandelen, overig	2014	1 296	17,3	98,1	5,0	76	4	13	48	
1.1.2 Onroerend goed	2014	4 340	58,0	1 205,7	61,1	278	163	213	307	
1.1.2.1 Eigen woning	2014	4 284	57,3	1 048,4	53,1	245	161	207	285	
1.1.2.2 Onroerend goed, overig	2014	606	8,1	157,3	8,0	260	62	145	266	
1.1.3 Roerende zaken enz.	2014	345	4,6	37,8	1,9	110	10	40	103	
1.1.4 Ondernemingsvermogen	2014	811	10,8	47,7	2,4	59	0	9	41	
1.2 Schulden	2014	3 742	50,0	783,4	39,7	209	99	165	243	
1.2.1 Hypotheekschuld eigen woning	2014	3 567	47,7	680,8	34,5	191	100	164	238	
1.2.2 Schulden, overig	2014	672	9,0	102,5	5,2	153	7	39	125	
Effecten	2014	1 373	18,3	373,3	18,9	272	4	17	72	
Vermogen excl. eigen woning	2014	7 481	100,0	821,9	41,7	110	2	12	58	

Tabel 2. Berekening verschuldigde belasting. Herdrukt van "DGA in het belastingplan", door van den Dool, R.P., 2015, *Weekblad Fiscaal Recht*, 2015/1167, p. 179.

	Huidige regeling				Voorgestelde regeling					
	Neder-land	Land K			Nederland			Land K		
Tarief K		7,5%	25%	30%	7,5%	25%	30%	7,5%	25%	30%
CA 2016	2.500.000				2.500.000	2.500.000	2.500.000			
Belasting 2017	750.000	375.000	1.250.000	1.500.000	750.000	750.000	750.000	375.000	1.250.000	1.500.000
Verrekening 2017	nvt	375.000	750.000	750.000				nvt	-375.000	-750.000
Feitelijke heffing K in 2017	nvt	0	500.000	750.000				0	500.000	750.000
Beëindiging uitstel 25% -/- NL div. bel. en IB -/- buitenl. Bel.	0	0	0	0	1.250.000 -750.000 0	1.250.000 -750.000 -500.000	1.250.000 -750.000 -750.000			
Kwijtschelding CA 2017	750.000				750.000	750.000	750.000			
Rest CA	1.750.000				1.250.000	1.750.000	1.750.000			
Kwijtschelding CA 2026	1.750.000									
Restant CA	0									
Vervreemding 2036	0	375.000	750.000	1.500.000				375.000	1.250.000	1.500.000
Vermindering CA 2036					-375.000	-1.250.000	-1.500.000			
Rest CA waarvoor uitstel eindigt					900.000	500.000	250.000			
Totale feitelijke heffing in Nederland en K (totaaltelling grijs resp. blauw gemarkeerd)	750.000	375.000	1.250.000	2.250.000	2.125.000	1.250.000	1.000.000	375.000	1.250.000	2.250.000